

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA KUMALIZA ELIMU YA MSINGI**

01

KISWAHILI

MUDA: Saa 1 dakika 30

14/09/2006 Asubuhi

Maelekezo

1. Karatasi hii ina maswali 50 katika sehemu A, B, C, D na E.
2. Jibu maswali yote katika kila sehemu.
3. Majibu yote yaandikwe katika karatasi ya kujibia uliyopewa.
4. Simu za mkononi haziruhusiwi kwenye chumba cha mtihani.
5. Andika Namba yako ya Mtihani katika karatasi yako ya kujibia.

PSL

Karatasi hii ina kurasa 8 zenye maandishi.

SEHEMU A: SARUFI

Katika swali la 1 – 15 andika herufi ya jibu lililosahihi katika karatasi yako ya kujibia.

1. Kilichosababisha ----- ni wasiwasi aliokuwa nao.
A kimbio la kasi
B kukimbia sana
C akimbiepo
D akimbie
E akakimbiapo sana
2. Amani ni mtoto mtundu. Neno lililotumika kama kivumishi katika sentensi hii ni lipi?
A Mtoto
B Mtundu
C Amani
D Ni
E Tundu
3. Walimu wanawapikia wanafunzi chakula. Sentensi hii ipo katika kauli ipi?
A Kutendewa
B Kutenda
C Kutendwa
D Kutendeka
E Kutendecana.
4. "Tunalima kwa kutumia majembe ya mkono". Mzizi katika kitenzi "tunalima" ni upi?
A - tu - B - na - C - lim - D Lima E Tuna.
5. Mwanafunzi alisema kuwa hataingia darasani tena. Katika kauli halisi sentensi hii itakuwa:
A mwanafunzi alisema, "hataingia darasani tena".
B mwanafunzi alisema kuwa siingii darasani tena.
C mwanafunzi alisema hataingia darasani tena.
D mwanafunzi alisema, "siingii darasani tena."
E mwanafunzi alisema, "kamwe kuingia darasani".
6. Katika sentensi ifuatayo neno linalokosekana ni lipi?
Angelisoma -----.
A angalifaulu B hangelifaulu C angefaulu D angelifaulu E hangalifaulu
7. Kinyume cha neno "funika" ni kipi?
A Funua B Funikia C Ziba D Zuia E Toa.
8. Katika neno "watakuja" kiambishi kinachoonesha wakati ni kipi?
A - ta - B wa - C - ku - D - ja E - a.

9. Ni ipi kauli taarifa ya sentensi isemayo, "Nitafurahi kama wote mtamaliza kazi hii kwa wakati". Alisema mwalimu Juma.
- A Atafurahi kama wote watamaliza kazi hii kwa wakati.
 - B Mwalimu Juma alisema atafurahi kama wote mtamaliza kazi hii kwa wakati.
 - C Mwalimu Juma alisema nitafurahi kama wote mtamaliza kazi kwa wakati.
 - D Alisema angefurahi kama mngemaliza hii kazi yake kwa wakati mwafaka.
 - E Mwalimu Juma, maliza kazi hii kwa wakati.
10. Wingi wa sentensi "Ng'ombe wangu amepotea" ni upi?
- A Ng'ombe wetu wamepotea
 - B Ng'ombe wangu wamepotea
 - C Ng'ombe zetu zimepotea
 - D Ng'ombe zao zimepotea
 - E Ng'ombe zile zimepotea.
11. Shule itafunguliwa mwezi ujao. Kifungu cha mapeno "mwezi ujao" kinaonesha nini?
- A Kiwakilishi
 - B Kitenzi
 - C Kielezi
 - D Wakati
 - E Kiunganishi.
12. Kipi ni kinyume cha neno "Chapuchapu"?
- A Harakaharaka
 - B Polepole sana
 - C Goigoi kwelikweli
 - D Legealegea
 - E Polepole.
13. Mwanafunzi mvivu ni vigumu kufaulu mtihani. Neno "mvivu" ni aina gani ya neno?
- A Kitenzi
 - B Kiwakilishi
 - C Kiunganishi
 - D Kivumishi
 - E Nomino.
14. Kuku, bata, mwewe, kunguru na kanga. Kwa neno moja huwa wanaitwa;
- A Wanyama
 - B Ndege
 - C Wadudu
 - D Wanyama pori
 - E Warukao.
15. Huyu ni kijana mzuri sana. Neno linalotumika kama kiwakilishi ni lipi?
- A Kijana
 - B Mzuri
 - C Sana
 - D Huyu
 - E Ni.

SEHEMU B : MSAMIATI

Katika swali la 16 – 25 andika herufi ya jibu lililosahihi katika karatasi yako ya kujibia.

16. Maelezo gani kati ya haya yafuatayo yanatoa maana ya neno "mjane"?
- A Mwanamume aliyefiwa
 - B Mwanamke aliyefiwa
 - C Mwanamume aliyefiwa na mama yake
 - D Kijana aliyefiwa na baba yake
 - E Mwanamke aliyefiwa na mume wake.
17. Kulitokea mauaji ya kimbali mwaka 1994 nchini Rwanda. Neno lililopigiwa mstari lina maana ipi?
- A Mauaji ya halaiki
 - B Mauaji makubwa
 - C Mauaji makubwa na ya kutisha sana
 - D Mauaji makubwa na ya kubagua kabila
 - E Mauaji makubwa na yasiyo na ubaguzi.
18. Mwajuma amekwenda kumtembelea mwandani wake. Kinyume cha neno lililopigiwa mstari ni kipi?
- A Rafiki
 - B Mpenzi
 - C Adui
 - D Mchumba
 - E Kitindamimba.
19. Mtu ----- atakayetoa habari za yule baradhuli atapata zawadi.
- A yiyote
 - B yoyote
 - C yeyote
 - D yote
 - E wowote.
20. Kama Hamisi ni mtoto wa kilembwe changu, kwa hiyo Hamisi ni:
- A kitukuu changu
 - B kinying'inya changu
 - C kijukuu changu
 - D kitukuu cha mwanangu
 - E mjukuu wangu kikongwe.
21. Neno lenye maana sawa na neno 'kitalifa' ni lipi kati ya yafuatayo?
- A Karibu B Ziada C Mbali D Huzuni E Wasiwasi.
22. Aina ya ugonjwa wa ngozi unaobadilisha rangi yake na kuwa na mabaka au vitone unaitwaje?
- A Mbalanga B Mbamba C Mba D Madoa E Vidonda.
23. Lipi kati ya maneno yafuatayo halilandani na mengine?
- A Kulala B Kusinzia C Fofofu D Kusikia E Mang'amung'amu.

24. Neno linalotumika kwa mtu anayetumwa kushughulikia posa ni lipi?
 A Mpatanishi B Mshenga C Shoga D Tarishi E Mtumwa.
25. Katika sentensi "Aliandika meza kwa ajili ya wageni wa mzee." Maneno kuandika meza yana maana ipi?
 A Kuandika juu ya meza
 B Kuchora mezani
 C Kuremba meza
 D Kupaka meza rangi ya kalamu
 E Kuandaa meza kwa ajili ya chakula.

SEHEMU C : METHALI, NAHAU NA VITENDAWILI

Katika maswali 26 – 35 chagua jibu lililosahihi kwa kuandika herufi yake katika karatasi ya kujibia.

26. Maneno yepi yanakamilisha methali ifuatayo kwa usahihi?
 "Afadhali kuvujiwa -----".
 A kuliko kuvunjiwa
 B kuliko kukaushwa
 C kuliko kulowana
 D kuliko kuchafuliwa
 E kuliko kunyeshewa.
27. "Alisamehewa lakini alijipalia mkaa baada ya kujigamba hadharani kuwa hawamwezi". "Kujipalia mkaa" maana yake ni ipi?
 A Kupakia mkaa
 B Kujiepusha na matatizo
 C Kujitia matatani
 D Kujinufaisha
 E Kujisifia.
28. Neno lipi hukamilisha methali "Ng'ombe halemwi na -----"?
 A nunduye B kwato zake C pembe zake D mkia wake E kichwa chake.
29. Methali isemayo, angurumapo simba mcheza nani? Iko sawa na methali gani kati ya hizi zifuatazo?
 A Wagombanapo fahali wawili ziumiazo ni nyika
 B Mwenye nguvu mpishe
 C Simba mwenda kimya ndiye mla nyama
 D Ndondondo si chururu
 E Damu nzito kuliko maji.
30. Unacheza ngoma kwa nguvu wapiganaji wake wapo ughaibuni. Maana ya kitendawili hiki ni ipi?
 A Ndoto
 B Simu ya mdomo
 C Mziki wa radio
 D Kucheza ngoma ya asili
 E Kuimba bila wasikilizaji.

31. "Kuvuja kwa pakacha nafuu ya mehukuzi". Methali gani kati ya hizi zifuatazo ina maana sawa na hii?
- A Ndondondo si chururu
 - B Akunyimae kunde kakupunguzia ushuzi
 - C Bandubandu humaliza gogo
 - D Akufaaye kwa dhiki ndiye rafiki
 - E Shibe mwanamalevya, njaa mwanamalegeza.
32. Kamilisha methali ifuatayo:
- "Kufa kikondoo -----".
- A ndiko kufanikiwa
 - B ndiko dharau inakoanzia
 - C ndiyo siri ya maisha
 - D ndiko kufa kiungwana
 - E ndiko kupata jibu.
33. "Nikitembea walio wafu huniamkia na walio hai hukaa kimya". Maana ya kitendawili hiki ni ipi?
- A Nyuki walio ndani ya mzinga na walio nje ya mzinga.
 - B Yai na kifaranga
 - C Majani makavu na mabichi
 - D Kulala usingizi na kuamka
 - E Tumbo la binadamu linaponguruma.
34. "Huku pi na kule pi". Kitendawili hiki kina maana gani?
- A Mkia wa kondoo atembeapo
 - B Mngurumo wa mvua
 - C Kukataliwa kote
 - D Giza
 - E Kishindo wakati wa kutembea.
35. "Kiti cha dhahabu hakikaliwi na watu". Kitendawili hiki kina maana gani?
- A Barafu B Nyuki C Jua D Moto E Miba

SEHEMU D : UFAHAMU

Soma kwa makini kifungu cha habari kisha jibu maswali 36 – 45 kwa kuandika herufi ya jibu lililosahihi katika karatasi yako ya kujibia.

Wananchi wengi wa Gidulya hupata riziki na tija zao kwa kutegemea kilimo. Karibu sehemu kubwa ya kijiji hiki ina rutuba na mvua za kutosha.

Gidulya ni kijiji ambacho wakazi wake hulima mazao ya chakula na biashara. Ardhi ya kijiji hiki pia hutumika kwa mifugo kama mbuzi, ng'ombe, kondoo na hata punda. Wanyama hawa huwafaa wanakijiji kwa kitoweo, ngozi, kuuza na kupata fedha, kulima na hata kubeba mizigo. Zaidi ya wanyama hawa, wanakijiji cha Gidulya hufuga pia mbwa kwa ajili ya ulinzi. Kijiji hiki kina mito ambayo huwawezesha wananchi wake kupata samaki.

Kwa ujumla, kila mkazi ambaye ana uwezo hulima mazao ya chakula na biashara na huzingatia taratibu za kilimo bora ili kuongeza tija. Lengo kuu la wanakijiji ni kuinua uchumi na maendeleo ya kijiji chao na taifa kwa ujumla. Katika kijiji hiki pia kuna shule za msingi za kutosheleza mahitaji ya watoto

wote kupata elimu ya msingi. Shule hizo zilijengwa kwa nguvu za wanakijiji wenyewe na msaada wa baadhi ya vifaa na walimu kutoka serikalini. Aidha kuna kituo cha afya kwa ajili ya wanakijiji. Serikali ya kijiji ni nzuri na inakidhi mahitaji ya wanakijiji. Hongera wanagidulya kwa kujitahidi kujenga pia nyumba bora za kuishi na kuanza ujenzi wa shule ya sekondari kama nilivyojionea.

36. Kutokana na kifungu hiki cha habari, tunaweza kusema;

- A Wanakijiji wa Gidulya wanafanya kazi kwa bidii lakini hawana ushirikiano.
- B Wanakijiji wa Gidulya wanafanya kazi kwa bidii na ushirikiano lakini hawana nyumba nzuri za kuishi.
- C Gidulya ni kijiji cha kuigwa na vijiji vingine.
- D Wanakijiji wa Gidulya ni wakarimu kuliko vijiji vyote Tanzania.
- E Gidulya ni kijiji cha kwanza kwa maendeleo katika Tanzania.

37. Neno tija kama lilivyotumika katika kifungu cha habari lina maana sawa na:

- A utajiri B raslimali C mapato D mazao E akiba

38. Kwa upande wa shule, kifungu cha habari kinatuambia kuwa:

- A kuna shule za msingi za kutosha na shule moja ya sekondari.
- B kuna shule za msingi na wanakijiji wanakamilisha ujenzi wa shule ya sekondari.
- C kuna shule za sekondari nyingi na wameanza kujenga shule nyingine.
- D kuna shule za msingi za kutosha lakini hakuna shule ya sekondari iliyo tayari.
- E wanakijiji hawatili maanani elimu ya sekondari.

39. Wanakijiji cha Gidulya

- A hawazingatii utunzaji wa mazingira
- B wanalima sana na hivyo wanakata miti ovyo
- C wana bidii sana ya kulima lakini hawajui ufugaji bora
- D wanazingatia utunzaji wa mazingira
- E wanafuga mbwa bila kujali madhara ya mbwa hasa wapatapo ugonjwa wa kichaa.

40. Kutokana na kifungu cha habari tunaweza kusema kwamba:

- A wanakijiji cha Gidulya wanaishi kibepari
- B wanakijiji cha Gidulya wanaishi kwa kufuata siasa ya ujamaa kikamilifu
- C wanakijiji cha Gidulya wanaishi kwa kushirikiana
- D wanakijiji cha Gidulya ni matajiri
- E Gidulya ni kijiji kidogo sana.

41. Inaonekana kijiji cha Gidulya ni

- A kidogo sana
- B kikubwa
- C kikubwa lakini chembamba
- D kipana lakini siyo kirefu
- E kikubwa kupita kiasi.

42. Matumizi mojawapo ya wanyama wafugwao katika kijiji cha Gidulya ambayo hayakutajwa katika kifungu cha habari ni:
- A kupata nyama
 - B mbolea
 - C kubeba mazao wakati wa mavuno
 - D kuuza
 - E ngozi.
43. Inaonekana mwandishi wa habari hii:
- A alielezwa habari za kijiji na mtu anayetoka katika kijiji hicho.
 - B alisoma habari za kijiji hiki katika kitabu au gazeti
 - C alitembelea kijiji hiki
 - D ni mwanakijiji cha Gidulya
 - E hakielewi kikamilifu kijiji hiki.
44. Udhaifu wa mwandishi huyu ni upi?
- A Ameandika kwa kifupi mno
 - B Ameandika kwa kiswahili rahisi mno
 - C Hakueleza idadi ya shule za sekondari zilizopo
 - D Hakuelezea matatizo ya kijiji
 - E Hakugusia ujenzi wa chuo kikuu cha kijiji.
45. Kichwa cha habari cha kifungu hiki kinaweza kuwa:
- A Ufugaji katika kijiji cha Gidulya
 - B Kijiji cha Gidulya
 - C Wanyama wafugwao katika kijiji cha Gidulya
 - D Mazao yalimwayo katika kijiji cha Gidulya
 - E Kilimo cha ufugaji katika kijiji cha Gidulya.

SEHEMU E : UTUNGAJI

Umepewa insha yenye sentensi tano (5) bila mtiririko sahihi wa mawazo. Zipange sentensi hizo ili ziwe na mtiririko wenye mantiki kwa kuzipa herufi A, B, C, D na E ili ujibu maswali 46 – 50.

46. Kila usomaji unaenda na mwendo wake katika kusoma.
47. Upo usomaji wa aina nyingi.
48. Mathalani usomaji wa kiada ni wa makini.
49. Kuna usomaji wa kimya na wa sauti.
50. Kusoma kwa kuzingatia mambo kunahitaji umakini, ufahamu wake ni wa juu.